

DOM ZDRAVLJA VINKOVCI

Centar za koordinaciju palijativne skrbi

Kralja Zvonimira 53

32100 Vinkovci

Koordinator za palijativnu skrb:

Hermina Fridl, mag.med.techn

099/529 71 70

Mobilni palijativni tim:

Ana Bedi, bacc.med.techn

099/494 46 90

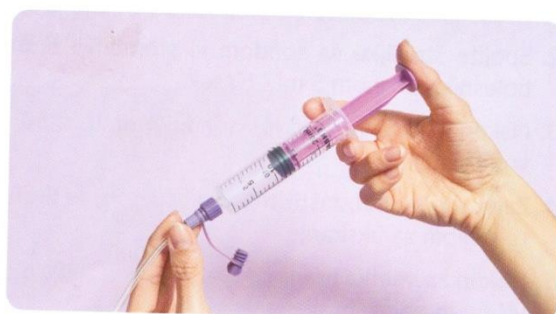
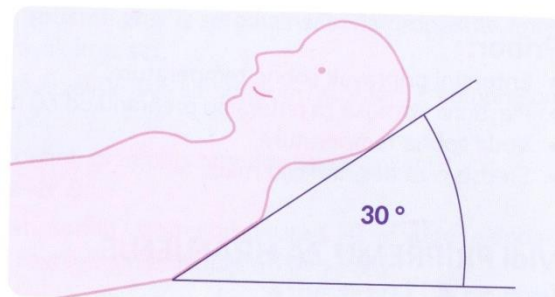
Upute za enteralnu prehranu putem sonde/PEG-a

Kada uobičajeno hranjenje nije moguće, uvodi se enteralno hranjenje putem nazogastrične sonde (NZ) ili perkutane endoskopske gastrostome (PEG).

Kako bismo Vam olakšali hranjenje i pružili podršku, pripremili smo Vam ove kratke upute.

Priprema za hranjenje

1. Dezinficirati radnu površinu i oprati ruke.
2. Pripremiti:
 - Enteralni pripravak sobne temperature.
 - Gravitacijski set / set za pumpu.
 - Plastičnu štrcaljku za enteralnu prehranu od 60 ml.
 - Vodu sobne temperature.
3. Bolesnika postaviti u povišeni (30 – 40 °) ili bočni položaj.
4. Provjeriti položaj sonde (izlazni dio sonde/stome uvijek mora biti jednake dužine kao kod uvođenja).
5. Ukloniti zaštitnu kompresu sa sonde/stome.
6. Prije početka hranjenja potrebno je štrcaljkom izvući sadržaj iz želuca. Količina izvučenog sadržaja ne smije iznositi više od trećine volumena posljednjeg obroka.
7. Isprati sondu / stomu s 30 ml vode sobne temperature, brzinom 5 ml / 10 sek.
8. Spojite gravitacijski set ili set za pumpu ili štrcaljku (ovisno o metodi hranjenja) sa sondom / stomom, zaštitite kompresom te odaberite brzinu protoka.

1. Bolus metoda hranjenja

Primjenjuje se kod pokretnih bolesnika sa sondom ili stomom.

Količina hrane po obroku iznosi 100–400 ml i/ili maksimalno 120 ml enteralnog pripravka. Brzina hranjenja bolus metodom iznosi 30 ml/min (5 ml/10 sek). Obroke rasporediti u razmacima od 3–4 sata. Vrijeme između obroka ovisit će o volumenu pojedinačnog obroka, rezidualnom volumenu želuca, kliničkom stanju bolesnika. Ovaj način hranjenja ne preporučuje se u slučaju želučanih i/ili crijevnih tegoba ili za vrijeme spavanja.

Pribor:

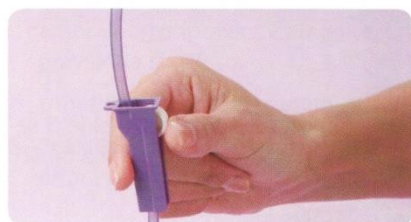
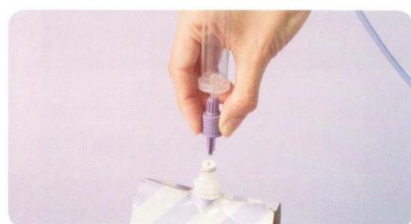
- Enteralni pripravak sobne temperature.
- Plastična štrcaljka za enteralnu prehranu od 60 ml.
- Voda sobne temperature.
- Sredstvo za dezinfekciju ruku.

Vidi PRIPREMU ZA HRANJENJE (strana 4.) i nastavite:

1. Napunite štrcaljku enteralnim pripravkom.
2. Spojite štrcaljku sa sondom ili stomom i hranite bolesnika brzinom 5 ml / 10 sek.
3. Nakon hranjenja isperite sondu/stomu s 50 ml vode.
4. Zatvorite stomu, zaštitite je kompresom te fiksirajte trakom za fiksiranje.
5. Nakon završetka hranjenja ostaviti bolesnika u povišenom položaju sljedećih sat vremena.

2. Hranjenje gravitacijskim putem

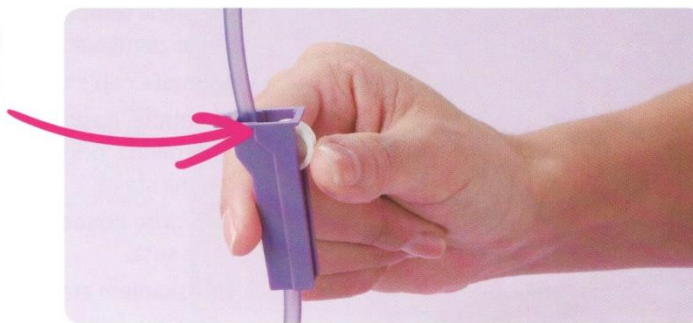

1. Lagano promućkajte enteralni pripravak sobne temperature. Ukoliko je pripravak bio u hladnjaku, potrebno ga je prije primjene temperirati na sobnu temperaturu (pripravak se NE smije zagrijavati, tj. izlagati povišenim temperaturama!).
2. Uklonite čep s otvora na pakiranju enteralnog pripravka.
3. Umetnite nastavak gravitacijskog seta u otvor na pakiranju enteralnog pripravka. Zategnite. Objesite enteralni pripravak na stalak.
4. Zatvorite dovod hrane putem kotačića na stezaljci gravitacijskog seta.
5. Pritiskanjem zračnice ispunite je do polovice enteralnim pripravkom. Ispustite zrak iz seta na način da propustite enteralni pripravak kroz set.
6. Spojite gravitacijski set sa sondom/stomom i kompresom zaštitite spoj.
7. Odredite brzinu hranjenja pomoću brojanja kapi (tablica na str. 8.).
8. Svaka 3 sata sondu / stomu properite s 30 ml vode te dodatno nakon završetka hranjenja s 50 ml vode.
9. Zatvorite i fiksirajte sondu / stomu.
10. Ostaviti pacijenta u povišenom položaju sljedećih sat vremena nakon obroka.

Podešavanje brzine hranjenja kod gravitacijskih setova

Podesite brzinu protoka hrane uz pomoć kotačića na stezaljci

Brzina protoka ovisi o:

- Općem stanju bolesnika
- Rezidualnom volumenu želuca
- Ukupnom dnevnom volumenu enteralnog pripravka

Brzina hranjenja putem gravitacijskog seta određuje se pomoću broja kapi u sekundi.

DAN	Razmak između dvije kapi (sek)	Kapi enteralnog pripravka u 1 minuti (n)	Protok enteralnog pripravka (ml/h)	Dnevni volumen enteralnog pripravka (ml/24h)
1*	5	8	25	500
2	4	17	50	750 - 1000
3	3	24	75	1500
4	2	32	100	2000

Primjer za 1. dan:*

Ispustite 1 kap enteralnog pripravka kroz gravitacijski set, brojite do 5 (razmak između dviju kapi je 5 sekundi). Na taj način ćete postići brzinu hranjenja od 8 kapi u 1 minuti. Sljedeći dan nastavite prema tablici.

Njega PEG-a i PEJ-a

Nakon postavljanja PEG-a/PEJ-a potrebno je provoditi tjednu njegu koja uključuje provjeru cjelovitosti kože i dezinfekciju mjesta gdje je postavljena stoma, kao i održavanje neprohodnosti stome.

1. Priprema:

- A Urezane sterilne komprese
- B Sterilne komprese za dezinfekciju
- C Sredstvo za dezinfekciju kože (oktenidindiklorid i fenoksietanol otopina)
- D Rukavice za jednokratnu upotrebu
- E Traka za fiksiranje

2. Pažljivo uklonite staru kompresu.

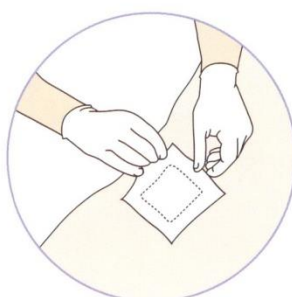
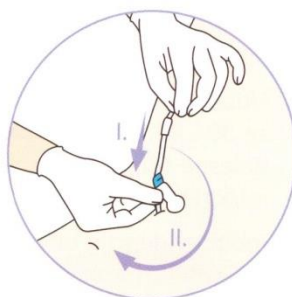
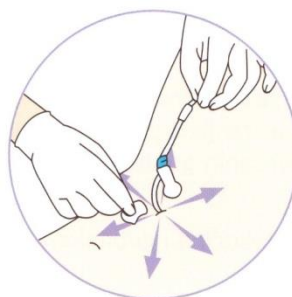
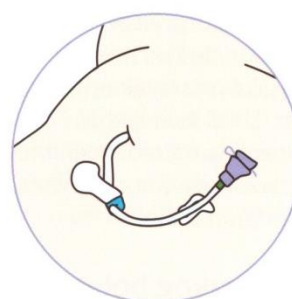
3. Temeljito operite ruke, dezinficirajte ih te navucite rukavice.

4. Provjera ulaznog mjesta stome – ukoliko primjetite crvenilo, otečenost, drenažu ili propuštanje sadržaja – obavijestite liječnika!

5. Kod svakog previjanja, pažljivo odmaknite sigurnosni prsten i očistite područje dezinfekcijskim sredstvom te pričekajte da se osuši.

5. Podložite i prekrijte sigurnosni prsten urezanom kompresom i fiksirajte uz trbušnu stijenu.

7. Potrebna je svakodnevna rotacija stome 360 stupnjeva u smjeru kazaljke na satu.

Hidracija

Enteralni pripravci za hranjenje putem sonde / stome sadrže i točno definirani volumen vode (npr. enteralni pripravak od 1000 ml i energetske vrijednosti 1500 kcal sadrži 760 ml vode). Ta količina nije dovoljna da zadovolji dnevne potrebe bolesnika za tekućinom u normalnim uvjetima pa ju je potrebno dodatno unijeti.

Za svakog bolesnika potrebno je:

- Odrediti potrebe za tekućinom ovisno o zdravstvenom stanju bolesnika, tjelesnoj masi (TM) i čimbenicima kao što su tjelesna temperatura, proljev, mokrenje i sl.
- Uobičajene dnevne potrebe za tekućinama iznose 30 – 40 ml/kgTM/dan, a u stanjima povišene tjelesne temperature ili povećanih gubitaka 50 ml/kgTM/dan i više.
- Voditi evidenciju unosa svih tekućina i gubitaka (mokrenje, proljev).
- Izabrati optimalan način hidracije: štrcaljkom ili putem sistema s vrećicom za vodu uz pomoć pumpe (noćna hidracija).

Dodatan unos tekućine/vode ovisi o stanju bolesnika i vrsti enteralnog pripravka.

Udio vode u enteralnim pripravcima za prehranu putem sonde:	
Kcal enteralnog pripravka	% vode
1,0 kcal / ml	83 %
1,24 kcal / ml	80 %
1,5 kcal / ml	76 %

Primjena lijekova

Putem sonde / stome mogu se davati i lijekovi koji se mogu mehanički usitniti ili dati u tekućem obliku (prema uputi proizvođača).

- Nakon ispiranja sonde / stome, mehanički usitnjeni lijek otopiti u 10 ml vode te nakon primjene isprati stomu.
- Prije otpusta iz bolnice, potrebna je konzultacija s liječnikom ili ljekarnikom o odgovarajućem obliku lijeka s obzirom da se usitnjavanjem lijekova sa produženim djelovanjem i/ili lijekova sa zaštitnom ovojnicom utječe na farmakokinetiku i farmakodinamiku lijeka
- Ukoliko postoji mogućnost izbora koristite alternativne načine primjene lijeka (sublingvalne, parenteralne, rektalne, transdermalne ili inhalacione).
- Izbjegavati primjenu više različitih vrsta lijekova istovremeno, rasporediti ih tijekom dana.

Oralna higijena

Iako se bolesnik ne hrani na usta, potrebno je redovito održavati higijenu usne šupljine svakodnevnom četkanjem desni, zubi, jezika, korištenjem sredstava za ispiranje usta, vlaženje tekućinama, umjetnom slinom ili gelovima za zaštitu sluznice. Na taj način smanjujemo rizik pojave infekcije, stvaranje rana i naslaga u ustima koje dodatno otežavaju stanje bolesnika.

